

GOA

Gjeldsoffer-Alliansen

Justis- og beredskapsdepartementet
P.b. 8005 Dep
0030 OSLO

Deres ref:

13/4482 AaS

Vår ref:

BS

Dato:

25.09.13

HØRING – NOU 2013:9 Ett politi – rustet til å møte fremtidens utfordringer

Gjeldsoffer-Alliansen har bistått mennesker med gjeldsordnings saker og klager på urimelige utleggstrekk siden 1993, og vi vil gjerne fremme våre synspunkter på deler av politianalysen.

GOA støtter utvalgets forslag om å overføre deler av den sivile rettspleie til andre etater. Det kan imidlertid se ut som om utvalget har bedre kunnskap om politiets oppgaver enn de har om den sivile rettspleie.

Tidligere leder i Politiets Fellesforbund Arne Johannessen har flere ganger uttalt:

Politiets primære oppgave er å bekjempe kriminalitet!

Dette støtter vi naturligvis, men beklageligvis fremstår politiet i dag som en landhandel, med et bredt vareutvalg, men ikke med den kvalitet på varene man ville finne i en spesialforretning.

Norge bør derfor snart etablere et nytt, frittstående embete.

Undertegnede deltok nylig på et nordisk insolvensseminar i Åbo, Finland. Denne konferansen holdes annet hvert år, og samler namsmenn fra hele Norden. Det ble her opplyst at de tre andre nordiske land for lengst hadde fjernet innkreverrollen fra politiet.

Sverige har embetet Kronofogd.

Finland har embetet Riksfogd.

Danmark bruker Skattefogden til innkreving. (I Danmark kan bare barnebidrag, skatt og studie gjeld kreves inn ved trekk i lønn.)

I alle de tre land var det én sentral administrasjon, men med en god del distriktskontor.

Norge har ingen tradisjon med begrepene Kronofogd eller Riksfogd. Derimot har vi de senere år tatt i bruk tittelen Namsfogd. Dette apparatet er allerede på plass i de større byene. Det eneste som trengs er løsriving fra politiet, samt opprettelse av et sentralt kontor for administrasjon og lønninger.

Mange steder er allerede namsfogden etablert i egne lokaler. På mindre steder må nødvendigvis medarbeiderne flyttes til et egnet lokale. Bemanning med kvalifiserte medarbeidere bør ikke være noe problem. De kan enkelt overføres fra de nåværende namsmenn.

Vi observerer at Barne- og likestillingsdepartementet har fremmet et forslag til at behandlingen av gjeldsordningsaker på mindre lensmannskontor kan sentraliseres til regionalkontor. Forslaget kom til Stortinget før ferien, og venter på behandling.

Til dette forslaget har vi tidligere hørt motargumenter som at det viktig at skyldner har nærhet til saksbehandler. Her vil vi hevde at det vil være bedre for skyldner å måtte reise 10 – 15 mil et par ganger i forhandlingsperioden, og få god bistand, fremfor å måtte forholde seg til sin lokale lensmann, som kan være svært hyggelig og velvillig, men som mangler kunnskap og rutine.

I tillegg til det praktiske, er det også et moment at mange mennesker som bor i mindre kommuner, har oppgitt til oss at de kvier seg for å oppsøke lensmannen i bygda. De ville heller møte hos en ukjent namsmann.

Habilitet

Nå bør også tiden være moden for å se på habiliteten til statlige innkrevere med nye briller. Vi anser det som svært uheldig at tre offentlige etater har en dobbeltrolle, både som kreditorer og samtidig som innkrevere. Vi taler her om Statens innkrevingsentral, NAV Innkreving og kemnerne.

Mange steder er lensmannen sekretær i Forlikrådet. I Forlikrådet møter altså skyldnere først lensmannen som en del av domsapparatet, etterpå møter de den samme personen som innkrever. Mange føler seg da overkjørt, og spørsmålet blir om dette er en hatt for mye.

For tyve år siden var det også vanlig at lensmannen satt i styret til den lokale sparebanken. Da var det tre hatter på samme hode. Denne uheldige praksis bidro imidlertid GOA til å få stoppet.

Argumenter mot å overføre sivile oppgaver til SI og NAV

Vi observerer at SI har meldt sin interesse for å overta dette ansvaret.

Her har vi sterke innvendinger!

SI har lenge utvist en arrogant holdning overfor publikum. I mange tilfeller får ikke publikum svar på sine henvendelser. Det samme har vi på GOA opplevd.

Hvordan har SI tenkt å utføre fravikelser fra sitt tilholdssted Mo i Rana?

Hvordan har SI tenkt å praktisere gjeldsordningssaker?

Må alle som søker gjeldsordning ta en tur til Mo i Rana?

Hvem skal i tilfelle betale for dette?

En del gjeldsordningsaker blir ikke løst frivillig, og må til behandling i tingretten, såkalt tvungen gjeldsordning. Skal disse skyldnerne måtte reise til Rana tingrett?

Dersom gjeldsordningssakene blir lagt til SI, kan de komme i en situasjon der de skal bistå skyldneren med å forhandle om en gjeldsordningsavtale, der de selv er motpart. Kan dette kalles god habilitet?

Ni måneders behandlingstid i tingretten

En svært viktig innvending mot Statens Innkrevingsentral, er den urimelig lange behandlingstid på klagesaker. Dersom saker klages til retten, blir det tingretten i Rana som behandler saken. Rana tingrett har i dag en gjennomsnittlig saksbehandlingstid på 274 dager dvs. over ni måneder. Vedlegg: Mail fra sorenskriveren i Rana.

Gjeldsordninger til NAV – en spøk?

Vi observerer at utvalget forslår at behandling av gjeldsordninger bør overføres til NAV. Dette må være en spøk. NAV har vel nå så grundig bevist at de ikke er i stand til å utføre allerede pålagte oppgaver tilfredsstillende, de må for all del ikke pålegges flere oppgaver. Gjeldsordninger vil namsfogdembetet ha de beste forutsetninger for å ivareta også i fremtiden.

Det kan se ut som om utvalget ikke har kjennskap til den utvikling som har skjedd hos namsmennene, siden gjeldsordningsloven trådte i kraft 1993. De første ti årene ble alle saker sendt til namsretten for åpning. Først etter ti år ble namsmennenes kompetanse ansett å være så god at denne myndighet ble delegert til dem. Det er en stor forskjell på rådgivning til skyldnere, og å forvalte gjeldsordningsloven. Dersom NAV skulle overta behandlingen av gjeldsordningssaker, risikerer man at de vil trenge ny skolering og rutine.

Et annet problem ville blitt habilitet. Namsmannen har instruks på at de skal være nøytrale og upartiske i forholdet mellom skyldnere og kreditorer. Kommunale rådgivere har i over tyve år bistått skyldnere. Her kan det bli duket for konflikter, når samme etat både skal være rådgivere og samtidig ha myndighet til å åpne gjeldsforhandlinger.

Med hilsen

GJELDSOFFER-ALLIANSEN

Bengt Scheldt
Leder